

Politik Bilim

Mühendislik öyküleri

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Bilim ve teknoloji kültürünü yaygınlaştırmayı hedef alan dergi ve kitaplarda daha çok bilim insanlarının yaşam öykülerini okumaya alıştığımızdır. Bilim insanlarıncı açıklığı kavuşturulan doğa olay ve yasaları kadar bunları ortaya koyanların yaşam öyküleri de merak konusudur. Her insan, doğanın gizlerinin çözümüne katkıda bulunan ve bu nedenle hayranlık duyduğu bilimsel bir başarının ardındaki yaşamı da doğrusu merak eder. Doğa konusunda henüz bilmediklerimizin oluşturduğu sınırları sürekli olarak öteleyen bilim insanları yaşam öyküleriyle de hep bu merakın odağında olacaklar.

Bilim, temelde, doğayı/evreni bir bütün olarak kavrayabilme; işleyişini anlayabilme çabasının ürünü; ama, ondan günlük yaşamımızda, genellikle de farkında olmadan, sürekli faydalanıyoruz. Bu faydayı sağlayabilmemiz, bilimsel bulguların teknolojiye, teknolojinin de inovasyon yoluyla yeni ürün ve üretim yöntemlerine dönüştürülmesiyle mümkün oluyor. Bu dönüşüm sürecinde mühendislerin önemli rolleri var. Rolün önemi, mesleklerinin gereği olarak yerine getirdikleri teknik işlevler kadar, üstlenmek zorunda oldukları toplumsal, ulusal sorumluluklardan; bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme imkânlarını yok etmeden karşılamadaki sorumluluklarından kaynaklanıyor.

Bilim ve teknolojide gerilerden gelen ve geç sanayileşmeye başlayan bir ülkenin yetiştirdiği mühendislerin sırtına yüklenen sorumluluğun ağırlığını düşünebiliyor musunuz? Her mühendis bu sorumluluğu duymayabilir; ama, bu sorumluluğu duyarak bunun gereğini yerine getirmek için çabalayan genç Cumhuriyet'in mühendislerinin ve bu mirası devralan sonraki kuşaklardan mühendislerin öykülerini okunmaya değer bulmaz mısınız?

Bu tür öykülerimiz çok değil; ama, var. Kısa bir süre önce yayımlanmış olanlardan iki örnek vereyim: İlk örnek, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) tarafından iki cilt hâlinde yayımlanan "**Mühendislik Mimarlık Öyküleri**". İlk cildi TMMOB'nin 50. Kuruluş Yılı dolayısıyla 2004'te yayımlandı; ikinci cildi ise, bu yıl Mayıs'ta. İlk cilde yazdığı önsözde, o dönemdeki TMMOB Başkanı Kaya Güvenç, şöyle diyor: "[Bu kitaptaki] öyküleri okurken, mühendislerimizin ve mimarlarımızın geçmişteki serüvenine tanıklık etmekle kalmayacak, aynı zamanda kalkınma tarihimizden kesitler de göreceksiniz. Mühendislerin ve mimarların sınırlı olanaklarla yarattıkları, yaratmaya çalıştıkları bir dünya var bu kitapta..." Güvenç, daha sonra, "bilimle toplumun buluşturulmasına tanıklık ediyor bu öyküler" diyor ve hemen ekliyor: "Bu derlemenin, öyküleri yaratanlara vefa borcunun ödenmesinin ötesinde bir amacı daha var: O da 'mühendislik-mimarlık [ülkemizde] şimdi nasıl bir yerde' sorusunun yanıtlarını aramak."

Yine bir mühendisin, Mahmut Kiper'in çabalarıyla derlenen bu öyküler gerçekten de bize, öyküleri anlatılanlardan sonraki mühendis kuşaklarının kendi muhasebelerini yapabileme imkânını veriyor. Bu muhasebe, bir meslek grubu olarak mühendislere biçilen toplumsal rolün de bir gereği. Mühendis yetiştiren üniversitelerimiz, yetiştirdikleri genç mühendislere böylesi rollerinin olduğunu ve bu rolün gereklerini öğretiyorlardır, diye düşünüyorum...

Sözünü edeceğim ikinci örnek, kendi öyküsünü yazan bir mühendisin kitabı: "**Hayal Ettiğim Sürece**." Bu yılın Haziran'ında 'g' yayın grubu tarafından yayımlanan kitabın yazarı Bayla Altuğ 1961 mezunu bir mühendis; sürekli, bir şeyler yapabileme arayışında olan bir yurtsever. Bozkurt Güvenç, kitaba yazdığı önsözde, "Denemekten Yorulmayan... Yanılmaktan

Yılmayan Anılar" başlığını kullanmış. Bilmem kitap hakkında daha fazla bir şey söylememe gerek var mı?

Mühendislik öykü ve anıları, sanıyorum, herkesi ilgilendirebilir; özellikle de mühendislerimizi. Kahramanlarının fikirlerini ya da siyasî seçimlerini beğenelim beğenmeyelim, ama, onları okuyup mühendislerin toplumsal sorumlulukları açısından bir durum değerlendirmesi yapmak için iyi bir vesîle.

CBT. 24 Kasım 2006